

رهبر معظم انقلاب: عدالت باید گفتمان زنده کشور باشد

دومین نشست اندیشه‌های راهبردی در جمهوری اسلامی، دیروز با «موضوع عدالت» و با هم‌اندیشی و تبادل نظر رهبر معظم انقلاب و ده‌ها نفر از اندیشمندان، متفکران، استادان و محققان دانشگاهی و حوزوی برگزار شد.

دومین نشست اندیشه‌های راهبردی در جمهوری اسلامی، دیروز با «موضوع عدالت» و با هم‌اندیشی و تبادل نظر رهبر معظم انقلاب و ده‌ها نفر از اندیشمندان، متفکران، استادان و محققان دانشگاهی و حوزوی برگزار شد.

در این نشست 4 ساعته، ابتدا 10 نفر از صاحب‌نظران و نخبگان در دو بخش نظری و کاربردی دیدگاه‌های خود را درباره «171#؛ مبانی، مفاهیم، ابعاد، کارکردها و ضرورت‌های عدالت» بیان کردند. اولین نشست اندیشه‌های راهبردی در جمهوری اسلامی، آذر سال گذشته با موضوع الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت برگزار شده بود.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی در این هم‌اندیشی راهبردی، با تأکید بر ضرورت تلاش جدی و تضارب آرای اندیشمندان و متفکران برای دستیابی به نظریه اسلامی ناب درباره عدالت، کارهای انجام شده برای تحقق عدالت اجتماعی را در 3 دهه اخیر خوب ارزیابی کردند، اما افزودند: وضع فعلی، مطلقاً راضی‌کننده نیست چرا که نظام اسلامی به دنبال اجرای حداکثر عدالت و تحقق کامل عدالت به مفهوم یک ارزش مطلق و همگانی است.

ایشان مطالب مطرح شده در این هم‌اندیشی را پرمغز و مفید دانستند و خاطرنشان کردند: نشست امروز، تنها یک آغاز بود و امیدواریم مبحث عدالت با استفاده از ظرفیت گسترده صاحب‌نظران سراسر کشور، به گفتمانی نخبگانی تبدیل شود و با استمرار و پیگیری شایسته، به سرانجامی مبارک برسد.

ایشان عدالت را دغدغه همیشگی بشر دانستند و با اشاره به ورود متفکران و اندیشمندان تاریخ بشر به این مقوله خاطرنشان کردند بررسی دقیق نشان می‌دهد که با وجود نظریه‌پردازی‌های مختلف اندیشمندان در مبحث عدالت، نقش ادیان الهی در این مقوله، بی‌نظیر و استثنایی بوده است.

رهبر انقلاب اسلامی با استناد به قرآن مجید، عدالت را هدف اصلی ادیان برشمردند و افزودند: عدالت، هدف نظام‌سازی اجتماعی ادیان و حرکت بشر در چارچوب دین بوده است و این اهتمام جدی به عدالت، در هیچ مکتب بشری یافت نمی‌شود.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در تبیین بیشتر تفاوت عدالت در «171#؛ نگاه ادیان و مکاتب بشری» خاطرنشان کردند: انبیاء علاوه بر تبیین عدالت، برای تحقق آن، عملاً با طاغوت‌ها و ستمگران وارد پیکار می‌شدند و در معارضه ظالم و مظلوم، همیشه در جبهه مظلومان بوده‌اند اما نظریه‌پردازان فقط در حد حرف و کلام به «171#؛ عدالت» پرداخته‌اند.

ایشان، اعتقاد همه ادیان الهی به منتهی شدن تاریخ بشر به دوران مبتنی بر عدل را «171#؛ سومین؛ تفاوت؛ عدالت» در ادیان الهی و مکاتب بشری» دانستند و افزودند: ادیان الهی در نگاه به مبدا خلقت هستی و بشر، در مسیر حرکت تاریخی ملت‌ها و در تبیین پایان این مسیر یعنی معاد، همواره بر عنصر عدالت تأکید کرده‌اند که این مسأله‌ای استثنایی و بی‌نظیر است.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای افزودند: براساس همین نگاه دینی بود که «171#؛ عدالت» در انقلاب اسلامی نیز از همان آغاز، جایگاهی بی‌نظیر یافت و در شعارهای ملت - قانون اساسی - سخنان و دیدگاه‌های امام خمینی(رض) و دوران‌های مختلف حیات 32 ساله جمهوری اسلامی، به عنوان یک ارزش مطلق مورد تأکید قرار گرفت.

رهبر انقلاب اسلامی، عدالت را سرلوحه دغدغه‌های همیشگی نظام اسلامی دانستند و با اشاره به کارهای فراوان و گسترده‌ای که پس از انقلاب برای تحقق عدالت اجتماعی انجام شده، افزودند: این کارهای خوب، راضی‌کننده نیست چرا که ما براساس نگاه اسلامی، تحقق کامل عدالت و محو هرگونه ظلم را هدف قرار داده‌ایم که برای پر کردن فاصله وسیع وضع موجود و تحقق عدالت اجتماعی، باید تلاش مستمر، جدی و همه‌جانبه انجام داد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با اشاره به توجه امروز نظام اسلامی برای دستیابی به نظریه اسلامی ناب در مقوله عدالت افزودند: تا امروز نیز شناخت و تعاریف اجمالی از عدالت وجود داشته است، اما باید تلاش کنیم عدالت به گفتمانی زنده و همیشگی حاضر در صحنه‌های مختلف کشور تبدیل شود و در میان نخبگان، مسوولان، مردم و بخصوص نسل جوان همواره به عنوان یک مسأله اصلی مطرح

باشد. ایشان در تبیین بیشتر اهداف برگزاری نشست اندیشه‌های راهبردی درباره عدالت افزودند: برای کاهش فاصله کنونی تا تحقق حداکثری عدالت، باید به روش‌ها و راهکارهای جدید و موثر دست پیدا کنیم که این مساله نیز به هم‌اندیشی متفکران نیاز دارد.

دوران آزمون و خطا در مقوله عدالت سپری شده است

رهبر انقلاب اسلامی دوران آزمون و خطا را در مقوله عدالت، دورانی سپری شده دانستند و تأکید کردند: در 3 دهه اخیر در موارد زیادی، در باب عدالت به صورت آزمون و خطا عمل کرده‌ایم، اما از این پس باید براساس تعاریف و روش‌های متقن حرکت کنیم.

رهبر انقلاب اسلامی، حرکت کشور در مسیر پیشرفت‌های سریع و جهشی را یکی دیگر از عوامل ضرورت توجه بیشتر به مقوله عدالت برشمردند و افزودند: ادامه این حرکت پرشتاب، نیازمند تصمیم‌گیری‌های بزرگ است و اگر در این تصمیم‌گیری‌ها از عنصر عدالت و #171ارتباط عدالت و پیشرفت» غفلت شود، خسارات فراوانی به بار خواهد آمد.

ایشان در ادامه سخنانشان با تمرکز بر مبحث نظری عدالت، افزودند: هدف ما رسیدن به نظریه اسلامی ناب و خالص در باب عدالت است که برای دستیابی به این هدف بسیار مهم، باید با نگاه متجددانه و نوآورانه، به منابع اسلامی رجوع کنیم و با استفاده از متدها و فنون خاص این کار، نظریه اسلامی خالص را در مقوله عدالت استخراج کنیم. ایشان در همین زمینه تأکید کردند: در دستیابی به نظریه اسلامی عدالت باید از التقاط و هرگونه مونتاژ نظریه‌های دیگر بشدت پرهیز کرد و با مراجعه به منابع اصیل اسلامی، این نظریه را استخراج نمود.

نباید در شناخت نظریه اسلامی عدالت از مکاتب دیگر استفاده کرد

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، تعریف عدالت را در هر مکتب مبتنی بر پایه‌های هستی‌شناسی آن مکتب دانستند و افزودند: به همین علت نباید در شناخت نظریه اسلامی عدالت، از مکاتب دیگر، استفاده کرد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با اشاره به تفاوت عمیق نگاه اسلام و مکاتب بشری به عدالت افزودند: عدالت در اسلام، ناشی از حق است و عدالت‌ورزی يك وظیفه الهی محسوب می‌شود؛ در حالی که در مکاتب بشری، این نگاه وجود ندارد.

رهبر انقلاب اسلامی، تعدد و تضارب آرا را نیازی واقعی در روند دستیابی به نظریه اسلامی ناب در باب عدالت دانستند و افزودند: نباید کسی تصور کند که در این مقوله، با نوعی پیشداوری می‌خواهیم به برداشتی که در ذهنمان است برسیم بلکه باید تلاش کنیم در پرتو تضارب آرا و نشاط علمی، به آنچه حق و صحیح است، دست یابیم. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای تأکید کردند: حتی پس از دستیابی به نظریه اسلامی خالص در باب عدالت، تضارب آرا در این زمینه باید همواره ادامه داشته باشد.

ایشان افزودند: در این مقطع در واقع باید تلاش کرد به يك جمع‌بندی قوی، متقن، مستدل و منسجم در باب عدالت دست یافت تا برنامه‌های درازمدت با اتکاء به آنها تدوین شود.

رهبر انقلاب اسلامی افزودند: پس از این جمع‌بندی نیز باید پژوهش‌های جدیدی بویژه در مباحث کاربردی و روش‌های اجرایی نظریه صورت گیرد که در این زمینه می‌توانیم از تجربیات مفید دیگران نیز استفاده کنیم. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، ایجاد رشته عدالت‌پژوهی در حوزه و دانشگاه را نوعی سرمایه‌گذاری مفید برای ایجاد و تقویت گفتمان عدالت و تربیت نیروهای توانمند دانستند و افزودند: یکی دیگر از کارهای مهم نظری، یافتن شاخص برای اندازه‌گیری میزان تحقق عدالت اجتماعی است.

برخی شاخص‌های مطرح در نظریه‌های غربی در شرایط خاص قابل استفاده است

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای خاطر نشان کردند: برخی شاخص‌های مطرح در نظریه‌های غربی در شرایط خاص قابل استفاده است، اما بسیاری از آنها ناقص یا کلاً غلط است بنابراین باید شاخص‌هایی مستقل برای تحقق عدالت از دیدگاه اسلام تعریف شود. رهبر انقلاب اسلامی، توجه مجلس و شورای نگهبان را به مقوله عدالت در هر نوع قانونگذاری، از کارهای ضروری برشمردند و افزودند: در عرصه عمل باید برای اجرای عدالت اجتماعی کارهای فراوان انجام شود.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در پایان سخنانشان، اعتقاد به مبدأ و معاد را در مساله عدالت، دارای نقشی اساسی خواندند و افزودند: اعتقاد به معاد و باور داشتن تجسم اعمال در قیامت، موجب نیرو و نشاط عدالت‌خواهانه می‌شود و در واقع نمی‌توان در جامعه‌ای که اعتقاد به مبدأ و معاد وجود ندارد، عدالت حقیقی را مستقر کرد. ایشان، تلاش هر فرد برای اجرای عدالت درباره خود را نکته مهم دیگری در مقوله عدالت خواندند و افزودند: نگاه عادلانه هر فرد به خود، موجب دوری از گناه و ایجاد حالت خضوع و خشوع در مقابل

پروردگار می‌شود و این مساله به ایجاد عدالت اجتماعی نیز کمک می‌کند.

دکتر حسین عیوض‌لو، حجت‌الاسلام ابوالقاسم علی‌دوست، دکتر فهیمه فرهنگ‌پور، حجت‌الاسلام سیدعباس نبوی، دکتر سیدمحمد میرسیندُسی، حجت‌الاسلام سیدعباس موسویان، دکتر الیاس نادران، حجت‌الاسلام سعید فراهانی فرد، دکتر مجید یاسوری، دکتر محمدجواد لاریجانی، دکتر صادق واعظ‌زاده از سخنرانان دومین نشست اندیشه‌های راهبردی بودند.